16/04/2020

“Ανέστη Χριστός και ζωή πολιτεύεται”

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Σύρου, Τήνου, Άνδρου, Κέας και Μήλου

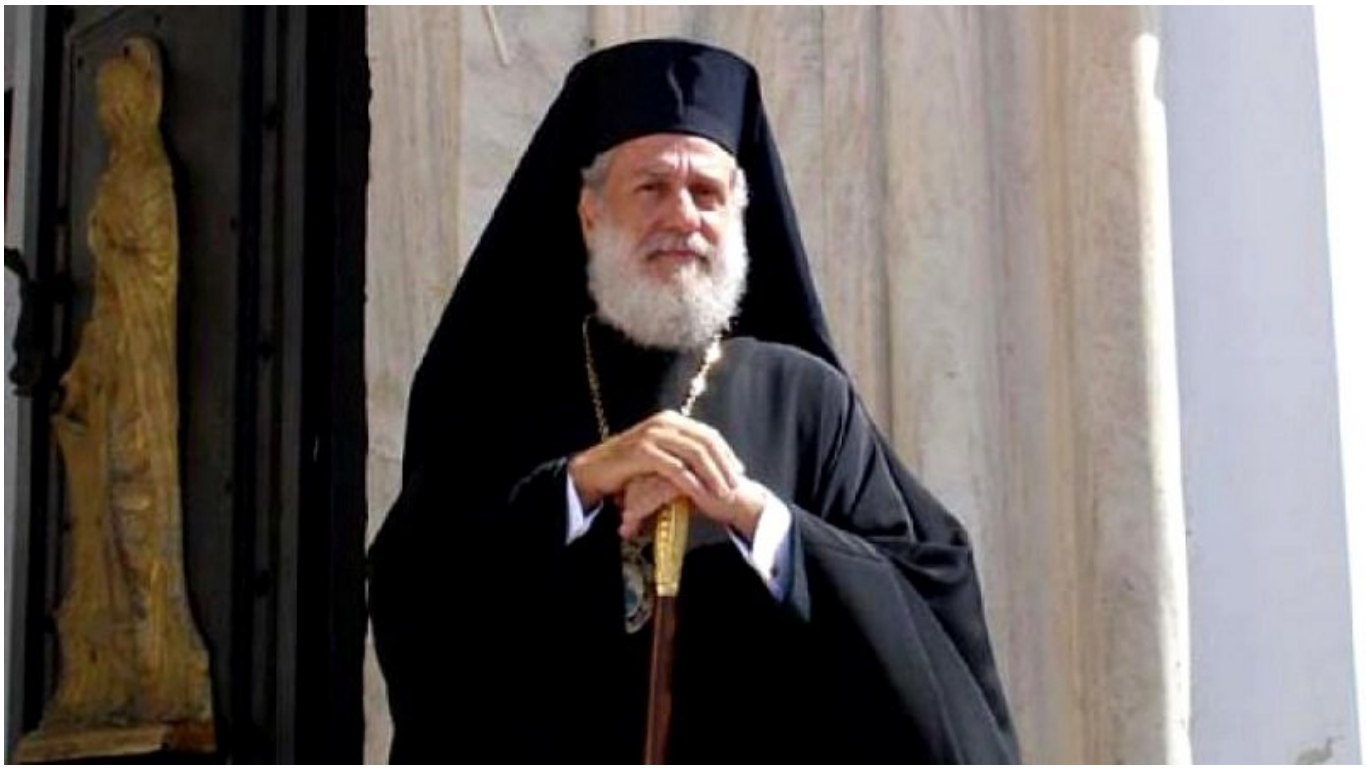

Του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σύρου κ. Δωροθέου Β΄

Το βράδυ της Ανάστασης, όταν τελειώνει η θεία Ευχαριστία (ένα γεγονός που προτυπώνει όσο λίγα το Δείπνο της Βασιλείας του Θεού κατά τον καιρό των Εσχάτων), ο Ιερέας διαβάζει την «Ευχή του Χρυσοστόμου». Σ’ αυτό το καταπληκτικό, νικητήριο κείμενο γίνεται ένας βαθύς σχολιασμός της Αναστάσιμης Γιορτής, ως εμπειρίας νέας ζωής αλλά και προσδοκίας του Μέλλοντος Αιώνος. Διαβάζει, λοιπόν, ο Ιερέας:«Εἴ τις εὐσεβὴς καὶ φιλόθεος, ἀπολαυέτω τῆς καλῆς ταύτης καὶ λαμπρᾶς πανηγύρεως».
Η γιορτή της Ανάστασης είναι το πανηγύρι του λαού του Θεού. «Νῦν πάντα πεπλήρωται φωτός, οὐρανός τέ καί γῆ καί τά καταχθόνια …». Η κτίση γιορτάζει «τὴν ἔγερσιν, Χριστοῦ» πάνω στην οποία θεμελιώνεται και ανακαινίζεται. Μέσα σε αυτήν την φωτολουσία οι ευσεβείς και φιλόθεοι πιστοί, νυχτερινοί λαμπαδοφόροι, υποδέχονται τον Χριστό που βγαίνει από τον τάφο ως Νυμφίος ύστερα από γαμήλια γιορτή: «Πρόσελθωμεν λαμπαδηφόροι, τῷ Χριστῷ ἐκ τοῦ μνήματος, ὡς νυμφίω…». Σύνολη η Εκκλησία, ως νέα Ιερουσαλήμ του Κυρίου Ιησού, «αγγάλεται και χαίρει», καθώς βλέπει τα παιδιά της να μαζεύονται γύρω από την αγία Τράπεζα «ως φωστήρες θεοφεγγείς εκ δυσμών και βορρά και θαλάσσης και εώας», για να φανερώσουν την καινούργια οικογένεια του Θεού.

«εἴ τις δοῦλος εὐγνώμων, εἰσελθέτω χαίρων ἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου αὐτοῦ».
Το κάλεσμα της Εκκλησίας είναι κάλεσμα χαράς:«Πάσχα, ἐν χαρᾷ ἀλλήλους περιπτυξώμεθα». Μια χαρά που είναι προσφορά, δώρο και δωρεά του Χριστού στον κόσμο: «Ἰδοὺ γὰρ ἦλθε διὰ τοῦ Σταυροῦ χαρὰ ἐν ὅλῳ τῷ κόσμω ...». Στην πρωτοβουλία αυτή του Θεού δεν έχουμε να δώσουμε τίποτα ως «αντίδωρο», παρά μονάχα την ευγνωμοσύνη μας και την αναξιότητά μας. Ένα τέτοιο αίσθημα μας κάνει τελικά άξιους για τη συμμετοχή στη χαρά του Κυρίου.
«Εἴ τις ἔκαμε νηστεύων, ἀπολαυέτω νῦν τό δηνάριον».
Η συμμετοχή στην αναστάσιμη χαρά προϋποθέτει τη συμμετοχή στο σταυρικό θάνατο του Χριστού: «συμπορευθῶμεν Αὐτῷ καί συσταυρωθῶμεν...». Η νηστεία, η προσευχή, η αγάπη και ό,τι άλλο γίνεται για τη δόξα του Θεού, αποτελούν φανερώματα της συμμετοχής στον θάνατο του Χριστού. Όποιος λοιπόν πέρασε αυτό το επίπονο και γλυκό στάδιο της εσωτερικής του μεταλλαγής, μπορεί να χαρεί το δηνάριο, τις θαυμαστές «αλλοιώσεις» που ενέργησε ο Θεός σε ολόκληρη την ύπαρξή Του.
«Εἴ τις ἀπὸ τῆς πρώτης ὥρας εἰργάσατο, δεχέσθω σήμερον τὸ δίκαιον ὄφλημα. ... Εἴ τις μετὰ τὴν τρίτην ἦλθεν, εὐχαρίστως ἑορτασάτω. ... Εἴ τις μετὰ τὴν ἕκτην ἔφθασε, μηδὲν ἀμφιβαλλέτω• καὶ γὰρ οὐδὲν ζημιοῦται. Εἴ τις ὑστέρησεν εἰς τήν ἐνάτην, προσελθέτω, μηδέν ἐνδοιάζων. Εἴ τις εἰς μόνην ἔφθασε τήν ἐνδεκάτην, μή φοβηθῆ τήν βραδύτητα». Ο Χριστός μιλούσε συχνά για την «ώρα» Του στη φανέρωση της δόξας Του πάνω στον Σταυρό. Και όλα τα θαυμαστά γεγονότα της θείας Οικονομίας προς αυτήν την «Ώρα» προσανατολίζονταν, όπου θα φανερωνόταν η σωτηρία του κόσμου «δια του Σταυρού». Αλλά και ο καθένας έχει την προσωπική του «ώρα», τον δικό του «καιρό», όπου θα κάνει κτήμα του την αγάπη του Θεού: «ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας» (Β' Κορ. 6,2). Είναι η «ώρα» που κυοφορεί με χαρές και λύπες, την άλλη γέννηση του ανθρώπου. Γι΄ αυτή την «αναγέννηση» εργάζεται ο Πατέρας, αυτήν θεμελιώνει ο Χριστός, αυτήν διενεργεί το Πνεύμα του Θεού, μέσα από χίλιους δύο τρόπους.
«φιλότιμος γάρ ὢν ὁ Δεσπότης, δέχεται τόν ἔσχατον καθάπερ καί τόν πρῶτον˙ ἀναπαύει τόν τῆς ἑνδεκάτης, ὡς τόν ἐργασάμενον ἀπό τῆς πρώτης˙ καί τόν ὕστερον ἐλεεῖ καί τόν πρῶτον θεραπεύει˙ κακείνω δίδωσι...».
Η φιλανθρωπία του οικοδεσπότη Χριστού αποτελεί σκάνδαλο για τα ανθρώπινα μέτρα και σταθμά, γιατί η διαγνωστική σοφία Του φτάνει ως τη μύχια πρόθεση του ανθρώπου, εκεί που δίνεται η μάχη για το μεγάλο «ναι» ή το μεγάλο «όχι» στο θείο κάλεσμα. Ως τι; Δώδεκα παρά ένα λεπτό (όπως φάνηκε από την «ώρα» των «συσταυρούμενων» ληστών», όλα μπορεί να κερδηθούν ή να χαθούν. Στην κραυγή της προσωπικής μας αβύσσου απαντάει το έλεος του Θεού, που συμπορεύεται με την δική μας εκλογή. Σε αυτό το έλεος στηρίζεται η χριστιανική ελπίδα.
«Οὐκοῦν εἰσέλθετε πάντες εἰς τήν χαράν τοῦ Κυρίου ὑμῶν˙ καί πρῶτοι καί δεύτεροι τόν μισθόν ἀπολαύετε. Πλούσιοι καί πένητες μετ' ἀλλήλων χορεύσατε˙

ἐγκρατεῖς καί ράθυμοι τήν ἡμέραν τιμήσατε˙ νηστεύσαντες καί μή νηστεύσαντες, εὐφράνθητε σήμερον.».

Το κάλεσμα στη Γιορτή της Βασιλείας είναι κοινό για όλους, δώρο και προσφορά του Χριστού. Στη Νέα Οικογένεια του Θεού, που είναι η Εκκλησία, ξεπερνιέται κάθε διάκριση και κάθε διχασμός – πρώτοι και δεύτεροι, πλούσιοι και φτωχοί, εγκρατείς και ράθυμοι, «νηστεύσαντες και μη νηστεύσαντες». Η αγάπη του Θεού γκρεμίζει όλα τα τείχη που έχουν υψώσει ανάμεσά τους οι άνθρωποι από φόβο. Γιατί ο Χριστός προσλαμβάνει στο Σώμα Του όλον τον κόσμο, «τους εγγύς» και «τους μακράν» σε μια θεανθρώπινη ενότητα που δεν έχει το όμοιό της.

«Ἡ τράπεζα γέμει, τρυφήσατε πάντες. Ὁ μόσχος πολύς, μηδείς ἐξέλθη πεινῶν. Πάντες ἀπολαύσατε τοῦ συμποσίου τῆς πίστεως˙ πάντες ἀπολαύσατε τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος…».

Στο τραπέζι της Ευχαριστίας ο Χριστός προσφέρει τον Εαυτό Του σαν ουράνιο μάννα για να μην πεινάσουμε ποτέ. Η θεία τροφή μετουσιώνεται σε Ευχαριστιακό «συμπόσιο πίστεως», όπου «προσφέρων» και «προσφερόμενος» είναι ο Χριστός. Το βράδυ λοιπόν της Ανάστασης καλούμαστε να πάρουμε μέρος στη Δεσποτική φιλοξενία: «Ξενίας δεσποτικῆς, καὶ ἀθανάτου τραπέζης, ἐν ὑπερῴῳ τόπῳ, ταῖς ὑψηλαῖς φρεσί, πιστοὶ δεῦτε ἀπολαύσωμεν…». Η Εκκλησία γίνεται Μυστικός Δείπνος. Και κάθε θεία Ευχαριστία συμμετοχή στο «μυστικό Πάσχα» της Βασιλείας: «Τοῦ Δείπνου σου τοῦ μυστικοῦ σήμερον, Υἱὲ Θεοῦ, κοινωνόν με παράλαβε …».

«Μηδείς θρηνείτω πενίαν˙ ἐφάνη γάρ ἡ κοινή Βασιλεία. Μηδείς ὀδυρέσθω πταίσματα˙ συγγνώμη γάρ ἐκ τοῦ τάφου ἀνέτειλε …».

Ο Χριστός ήρθε στον κόσμο «θεληματικά φτωχός», όπως φάνηκε από την θεία Ενσάρκωση και τη θεία «κένωση» του Σταυρού. Επομένως, «αυτοί που έχουν το πνεύμα του φτωχού», αυτοί που έχουν αποδεχθεί τη «φτώχια» τους μέσα από τα βάθη της ύπαρξής τους – ένα αίσθημα «ένδειας» μπροστά στον Θεό – είναι ΄έτοιμοι να γίνουν από τώρα συνδαιτημόνες του Χριστού στο Τραπέζι της Βασιλείας. Με την Ανάσταση του Χριστού δεν θρηνεί πλέον κανείς τη φτώχια του, την υλική και την άλλη, γιατί πλουτίζεται με εμπειρίες που καταργούν κάθε στέρηση και του παρέχουν «κρείττονα ὕπαρξιν» (Εβρ. 10, 34). Κανείς δεν οδύρεται για τις αποτυχίες του, τα λάθη και τις αμαρτίες του. Με τον θάνατο του Χριστού έρχεται στον κόσμο η αληθινή συμφιλίωση. Από τον τάφο Του ανατέλλει η συγγνώμη. Έτσι ο εχθρικός εαυτός μας, ο ξένος και αντίπαλος συνάνθρωπός μας, όλοι συμφιλιώνονται με τον Θεό στη νέα πραγματικότητα της Βασιλείας.

«μηδεὶς φοβείσθω τὸν θάνατον• ἠλευθέρωσε γὰρ ἡμᾶς ὁ τοῦ Σωτῆρος».

Ο Χριστός δεν ήρθε στον κόσμο για να μας «παρηγορήσει» με μια ανακουφιστική ερμηνεία του θανάτου. Ήρθε για να μας ελευθερώσει από τον θάνατο. Προσέλαβε στην υπόστασή Του την ανθρώπινη φύση και έγινε άνθρωπος για να γιατρέψει όλες τις πληγές και τα βάσανα του ανθρώπου και κατ΄εξοχήν τον θάνατο: «Εδέήθημεν

Θεού σαρκουμένου και νεκρούμενου, ίνα ζήσωμεν», κατά τη βαθυστόχαστη φράση του αγίου Γρηγορίου του Θεολόγου.

«Ἐσκύλευσε τόν ἅδην ὁ κατελθών εἰς τόν ἅδην. Ἐπίκρανεν αὐτόν, γευσάμενον τῆς σαρκός αὐτοῦ. Καί τοῦτο προλαβών Ἠσαϊας ἐβόησεν˙ ὁ ἅδης φησίν, ἐπικράνθη, συναντήσας σοι κάτω. Ἐπικράνθη˙ καί γάρ κατηργήθη˙ Ἐπικράνθη˙ καί γάρ ἐνεπαίχθη. Ἐπικράνθη˙ καί γάρ ἐνεκρώθη. Ἐπικράνθη˙ καί γάρ καθηρέθη. Ἐπικράνθη˙ καί γάρ ἐδεσμεύθη. Ἔλαβε σῶμα καί Θεῶ περιέτυχεν. Ἔλαβε γῆν καί συνήντησεν οὐρανῶ. Ἔλαβεν ὅπερ ἔβλεπε καί πέπτωκεν ὅθεν οὐκ ἔβλεπε. Ποῦ σου, θάνατε, τό κέντρον; Ποῦ σου, ἅδη, τό νῖκος; Ἀνέστη Χριστός καί σύ καταβέβλησαι. Ἀνέστη Χριστός καί πεπτώκασι δαίμονες. Ἀνέστη Χριστός καί χαίρουσιν ἄγγελοι.».

Η νίκη του Χριστού πάνω στον θάνατο αποτελεί συντριβή του Άδη. Ο Χριστός εισδύει παντοδύναμος στο βασίλειο του θανάτου, στη χώρα της θνητότητας και της φθοράς, για να ελευθερώσει τις ανέστιες ψυχές από τα δεσμά του Άδη: «τοῦ θανάτου τὸ βασίλειον λύεις δέ, καὶ τοῦ ᾅδου τοὺς νεκροὺς ἐξανιστᾶς …». «Εἰ καὶ ἐν τάφῳ κατῆλθες ἀθάνατε, ἀλλὰ τοῦ Ἅδου καθεῖλες τὴν δύναμιν…». «Ὅτε κατῆλθες πρὸς τὸν θάνατον, ἡ Ζωὴ ἡ ἀθάνατος, τότε τὸν Ἅδην ἐνέκρωσας τῇ ἀστραπῇ τῆς Θεότητος…». Ο «άφθορος» θάνατός Του μοιάζει με ύπνο («Σαρκὶ ὑπνώσας ὡς θνητός, ὁ Βασιλεὺς καὶ Κύριος») και με παράδοξη «φιλοξενία» σε τάφο – «ἐν νεκροῖς λογίζεται, ὁ ἐν ὑψίστοις οἰκῶν, καὶ τάφῳ σμικρῷ ξενοδοχεῖται». Όμως, σε αυτόν τον τάφο λαμβάνει χώρα η μεγάλη μάχη κατά του θανάτου – μια μάχη καθοριστική για την όλη έκβαση του πολέμου: «ἐγώ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρός, καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων» (Αποκ. 1, 7). Ο κόκκος του σίτου «σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ˙ σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει …». (Α’ Κορ. 15, 43). Πάνω σε αυτόν ατύχησε όπως φαίνεται ο Άδης: πήρε στα σπλάχνα του «αυτό που έβλεπε» από τον «κόκκο του σίτου» – τον άνθρωπο του Ιησού και νικήθηκε «απ΄αυτό που δεν έβλεπε» – από τη θεότητα του Σαρκωμένου Λόγου.

«Ανέστη Χριστός και ζωή πολιτεύεται». Η Ανάσταση του Χριστού αποτελεί νίκη πάνω στον δικό μας θάνατο. Ο Χριστός δεν πέθανε «αντί για εμάς», αλλά «για χάρη μας». Από την Ανάστασή Του αναβλύζει μια καινούργια «βαπτισματική ζωή» για τη νέα ανθρωπότητα της Εκκλησίας: «ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν, συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρός, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν» (Ρωμ. 6, 34). Μια τέτοια συμμετοχή στον θάνατο και στην Ανάσταση του Χριστού γίνεται εμπειρία νέας ζωής μέσα από τη θεία Ευχαριστία: «ὁσάκις γὰρ ἂν ἐσθίητε τὸν Ἄρτον τοῦτον, καὶ τὸ Ποτήριον τοῦτο πίνητε, τὸν ἐμὸν θάνατον καταγγέλλετε, τὴν ἐμὴν Ἀνάστασιν ὁμολογεῖτε» (Α’ Κορ. 11, 26).

«Ἀνέστη Χριστός καί νεκρός οὐδείς ἐπί μνήματος. Χριστός γάρ ἐγερθείς ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχή τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο. Αὐτῶ ἡ δόξα καί τό κράτος εἰς τούς

αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν».

Η Ανάσταση του Κυρίου αποτελεί την «απαρχή της νέας εποχής των Εσχάτων. Ώσπου να έρθει αυτή η Ημέρα της «Επιφάνειας» του Χριστού, θα ζούμε μέσα από μια κατάσταση προσμονής και προσδοκίας. Η Βασιλεία του Θεού ως δυνατότητα αιώνιας ζωής άρχισε ήδη για τον κόσμο: «ἐφανερώθη, καὶ ἑωράκαμεν καὶ μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον» (Α’, Ιω. 1, 2). Όμως το Πλήρωμα αυτής της Βασιλείας «οὔπω ἥκει», για να θριαμβεύσει η Ζωή πάνω στον θάνατο. Ως τότε προγευόμαστε τη χαρά της Βασιλείας μέσα στην Ευχαριστιακή κοινότητα της Εκκλησίας και πορευόμαστε προς τα Έσχατα, έχοντας την Ανάσταση του Χριστού Άγκυρα Ελπίδος.